

SAKSPROTOKOLL - RÅDE FOR ELDRE OG PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE - ÅRSMELDING FOR 2020

Råd for eldre og personer med funksjonsnedsettelse behandlet saken, saksnr. 9/21 den 20.04.2021.

Behandling:

Sverre Karper fremmet følgende forslag til innspill:

REF er invitert til å gi innspill til prosessen for arbeidet med et aldersvennlig Gausdal. Utgangspunktet er Stortingsmelding 15 (2017- 2018) «Leve hele livet» fra Regjeringen. De har inngått samarbeid med KS som har utarbeidet «Håndbok i aldersvennlige lokalsamfunn».

I Stortingsmeldingen er det listet opp 25 konkrete og utprøvde løsninger på områder hvor Regjeringen vet at det for ofte svikter i tilbudet til eldre i dag. Løsningene er inndelt i fem undergrupper.

- Et aldersvennlig Norge
- Aktivitet og fellesskap
- Mat og måltider
- Helsehjelp
- Sammenheng i tjenester

Målgruppen for Stortingsmeldingen er eldre over 65 år, både de som bor hjemme og de som bor i institusjon.

Målet med prosessen er:

- Flere gode leveår
- Pårørende som ikke blir utslitt
- Ansatte som opplever et godt arbeidsmiljø

Gjennomføringen av prosessen er delt i fire faser.

2019: Informasjon, Spredning, Oppstart.

2019-2020: Kartlegging av egne behov og utfordringer, Planlegging, Beslutninger

2020-2023: Gjennomføring, Implementering, Rapportering

2023: Evaluering, Forbedring.

I invitasjonen fra Kommunedirektøren til REF står det at det i løpet av første halvår 2021 legges fram en sak for Kommunestyret om hvordan vi kan arbeide med perspektivet «Leve hele livet» her i kommunen. Under Status skriver Kommunedirektøren at Gausdal har store deler av tiltakene på de fem innsatsområdene på i «Leve hele livet» på plass.

Under Mål for arbeidet med reformen heter det. Eldre skal få mulighet til å mestre eget liv der de bor, hele livet.

I Kommuneproposisjonen 2021 legger Regjeringen opp til en prosess hvor Kommunestyret vedtar hvordan reformens løsninger innføres lokalt. Det tydeliggjøres at **innbyggernes behov skal være styrende for tiltakene som iverksettes.**

REF har vært tydelig i sin kritikk av saksutredning, innbyggerinnvolving og politisk behandling som ligger til grunn for politiske vedtak i 2019 – 2020 om nedbygging av Planområde 1 Omsorg:

- Nedbygging av plasser til senil demente
- Omgjøring av sykehjemsplasser til HDO – boliger
- Effektivisere driften av hjemmetjenesten
- Effektivisere driften av sykehjemmene
- Effektivisere kjøkkendriften

Saksutredningene bygger på gjennomsnittsbetraktninger av Kostra – tall og ikke slik St.m.15 «Leve hele livet» framhever skulle ha skjedd i 2019 -2020: Kartlegging av kommunens egne behov og utfordringer, Planlegging og Beslutninger.

Slik tydeliggjør den REFs kritikk av administrasjonens saksutredninger og bekrefter at de politiske vedtak innen Planområde 12 Omsorg er gjort uten å vite hvordan kommunens eldre har det.

Med stor grad av sikkerhet vil gjennomføringen av vedtakene skape et mer aldersfientlig lokalsamfunn. Det vil gjelde spesielt for de svakeste av de eldre som er i siste fase av livet. Lettest å forstå og alt erfart av mange er konsekvensene av Effektiviseringen av kjøkkendriften.

Mattilbudets valgmuligheter reduseres og muligheten for besøkende til å dele et måltid med en av beboerne er ikke lenger mulig.

Det samsvarer dårlig med kvalitetsreformen «Leve hele livet» hvor det heter om måltider: «Skape gode mat og måltidsopplevelser for den enkelte»

Det er klokskap i å snu når ny forståelse gir kunnskap om at en beveger seg i feil retning. De politiske vedtakene bør stilles i bero i tre måneder. I denne perioden bør en skaffe seg oppdatert kunnskap om hvordan de eldste og skrøpeligste har det og hvordan de selv opplever sin virkelighet.

Det kan gjøres ved at den eldre selv enten alene eller sammen med en pårørende fyller ut et enkelt spørreskjema hvor de også får mulighet til å samtykke til at ansatte i hjemmetjenesten og fastlegen får rett til å gi sin vurdering.

Det er fullt mulig å både gi «nødvendige pleie og omsorgstjenester» og å holde vedtatte budsjetter uten å gjennomføre vedtatt nedbygging av Planområde 12.

REF har vist det i uttalelsen til foregående sak 8 / 21 Tildeling av tjenester hvor nøkkelordet er tillit og at det enkle og nære er billigere enn det kompliserte og fjerne.

Får vi til en verdig omsorg for de som trenger det mest har vi på plass fundamentet for et Aldersvennlig lokalsamfunn.

Det er også en velkjent sannhet at det er lettere å yte hjelp enn å få hjelp.

Skal kommunen klare å mobilisere frivillige må kommuneledelsen både politisk og administrativt tydeliggjøre hva, når og hvordan frivillig innsats ønskes. De som skal yte bistand må føle seg sett og bli vist tillit av de som ser på frivillig innsats som ønskelig ikke bare for å spare offentlige midler, men for at det kan være et trivselskapende supplement til kommunal omsorg.

Manges erfaring så langt er at det er lettest å yte hjelp i nærmiljøet til noen en kjenner. Her også må vi ikke gjøre det for vanskelig. Eldre er som yngre, bare at de har levd litt lengre. Ikke to er like, alle har ønsker om å bli sett, bli tatt på alvor, ikke føle at de er til bry

eller er en kostnad som fellesskapet helst skulle vært foruten. For mange får ikke oppfylt disse ønskene.

Votering:

Enstemmig vedtatt

Vedtak:

Rådet for eldre og personer med nedsatt funksjonsevne har disse innspillene til prosessen for arbeid med et aldersvennlig lokalsamfunn i Gausdal:

REF er invitert til å gi innspill til prosessen for arbeidet med et aldersvennlig Gausdal. Utgangspunktet er Stortingsmelding 15 (2017- 2018) «Leve hele livet» fra Regjeringen. De har inngått samarbeid med KS som har utarbeidet «Håndbok i aldersvennlige lokalsamfunn».

I Stortingsmeldingen er det listet opp 25 konkrete og utprøvde løsninger på områder hvor Regjeringen vet at det for ofte svikter i tilbudet til eldre i dag. Løsningene er inndelt i fem undergrupper.

- Et aldersvennlig Norge
- Aktivitet og fellesskap
- Mat og måltider
- Helsehjelp
- Sammenheng i tjenester

Målgruppen for Stortingsmeldingen er eldre over 65 år, både de som bor hjemme og de som bor i institusjon.

Målet med prosessen er:

- Flere gode leveår
- Pårørende som ikke blir utslitt
- Ansatte som opplever et godt arbeidsmiljø

Gjennomføringen av prosessen er delt i fire faser.

2019: Informasjon, Spredning, Oppstart.

2019-2020: Kartlegging av egne behov og utfordringer, Planlegging, Beslutninger

2020-2023: Gjennomføring, Implementering, Rapportering

2023: Evaluering, Forbedring.

I invitasjonen fra Kommunedirektøren til REF står det at det i løpet av første halvår 2021 legges fram en sak for Kommunestyret om hvordan vi kan arbeide med perspektivet «Leve hele livet» her i kommunen. Under Status skriver Kommunedirektøren at Gausdal har store deler av tiltakene på de fem innsatsområdene på i «Leve hele livet» på plass.

Under Mål for arbeidet med reformen heter det. Eldre skal få mulighet til å mestre eget liv der de bor, hele livet.

I Kommuneproposisjonen 2021 legger Regjeringen opp til en prosess hvor Kommunestyret vedtar hvordan reformens løsninger innføres lokalt. Det tydeliggjøres at **innbyggernes behov skal være styrende for tiltakene som iverksettes.**

REF har vært tydelig i sin kritikk av saksutredning, innbyggerinnvolving og politisk behandling som ligger til grunn for politiske vedtak i 2019 – 2020 om nedbygging av Planområde 1 Omsorg:

- Nedbygging av plasser til senil demente
- Omgjøring av sykehjems plasser til HDO – boliger
- Effektivisere driften av hjemmetjenesten
- Effektivisere driften av sykehjemmene
- Effektivisere kjøkkendriften

Saksutredningene bygger på gjennomsnittsbetraktninger av Kostra – tall og ikke slik St.m.15 «Leve hele livet» framhever skulle ha skjedd i 2019 -2020: Kartlegging av kommunens egne behov og utfordringer, Planlegging og Beslutninger.

Slik tydeliggjør den REFs kritikk av administrasjonens saksutredninger og bekrefter at de politiske vedtak innen Planområde 12 Omsorg er gjort uten å vite hvordan kommunens eldre har det.

Med stor grad av sikkerhet vil gjennomføringen av vedtakene skape et mer aldersfientlig lokalsamfunn. Det vil gjelde spesielt for de svakeste av de eldre som er i siste fase av livet. Lettest å forstå og alt erfart av mange er konsekvensene av Effektiviseringen av kjøkkendriften.

Mattilbudets valgmuligheter reduseres og muligheten for besøkende til å dele et måltid med en av beboerne er ikke lenger mulig.

Det samsvarer dårlig med kvalitetsreformen «Leve hele livet» hvor det heter om måltider: «Skape gode mat og måltidsopplevelser for den enkelte»

Det er klokskap i å snu når ny forståelse gir kunnskap om at en beveger seg i feil retning. De politiske vedtakene bør stilles i bero i tre måneder. I denne perioden bør en skaffe seg oppdatert kunnskap om hvordan de eldste og skrøpeligste har det og hvordan de selv opplever sin virkelighet.

Det kan gjøres ved at den eldre selv enten alene eller sammen med en pårørende fyller ut et enkelt spørreskjema hvor de også får mulighet til å samtykke til at ansatte i hjemmetjenesten og fastlegen får rett til å gi sin vurdering.

Det er fullt mulig å både gi «nødvendige pleie og omsorgstjenester» og å holde vedtatte budsjetter uten å gjennomføre vedtatt nedbygging av Planområde 12.

REF har vist det i uttalelsen til foregående sak 8 / 21 Tildeling av tjenester hvor nøkkelordet er tillit og at det enkle og nære er billigere enn det kompliserte og fjerne.

Får vi til en verdig omsorg for de som trenger det mest har vi på plass fundamentet for et Aldersvennlig lokalsamfunn.

Det er også en velkjent sannhet at det er lettere å yte hjelp enn å få hjelp.

Skal kommunen klare å mobilisere frivillige må kommuneledelsen både politisk og administrativt tydeliggjøre hva, når og hvordan frivillig innsats ønskes. De som skal yte bistand må føle seg sett og bli vist tillit av de som ser på frivillig innsats som ønskelig ikke bare for å spare offentlige midler, men for at det kan være et trivselskapende supplement til kommunal omsorg.

Manges erfaring så langt er at det er lettest å yte hjelp i nærmiljøet til noen en kjenner. Her også må vi ikke gjøre det for vanskelig. Eldre er som yngre, bare at de har levd litt lengre. Ikke to er like, alle har ønsker om å bli sett, bli tatt på alvor, ikke føle at de er til bry

eller er en kostnad som fellesskapet helst skulle vært foruten. For mange får ikke oppfylt disse ønskene.

Dokumentet er elektronisk godkjent etter våre rutiner, og sendes uten signatur.